



Призвани, тоест изпратени: началото на мисията

Записки от изказванията на Франческо Касезе и Давиде Проспери
в Първия ден от новата година на живот на общността
за възрастните от „Comunione e Liberazione“ от Ломбардия

„Унипол Форум“, Асаго (Милано), и във видеовръзка, 21 септември 2024 г.

Призвани, тоест изпратени: началото на мисията

Записки от изказванията на Франческо Касезе и Давиде Проспери в Първия ден от новата година на живот на общността за възрастните от „Comunione e Liberazione“ от Ломбардия

„Унипол Форум“, Асаго (Милано), и във видеовръзка, 21 септември 2024 г.

Давиде Проспери

В книгата „Революция на Аз-а“ дон Джусани казва: „Спасението вече е извършено чрез възкресението на Христос: това е средоточието на вярата, това е оста на всичко, защото е факт. Спасението вече е извършено, но то става звучно чрез нашето общение“.¹

Нека поверим този момент и започващата година на Светия Дух, така че Неговият глас никога да не престава да ни дава благодатта да бъдем в общение с Христос във всеки миг и навсякъде.

Слез, Свети Душе!

Франческо Касезе

Добре дошли и ви благодаря, че сте тук. Поздравявам десетте хиляди души, присъстващи тук, в Асаго, както и приблизително четирите хиляди и петстотин души във видеовръзка от шест други ломбардски града. През следващите дни ще се проведат още двадесет и шест първи дни в италианските области и сто четиридесет и един в чужбина, в седемдесет и три държави.

Като начало бих искал да се опитам да направя преглед на стъпките, които предприехме заедно през изминалата година – една много силна година, за която аз лично съм много благодарен на Бога.

Но преди да пристъпя към тези етапи, бих искал да споделя една лична случка отпреди около десет го-

дини, която ми помогна да се замисля за изминатия и предстоящия път. Бях в командировка в Париж и останах през уикенда при едно семейство приятели от Движението. Спах при тях. Бяха ми оставили малка стая, в която имаше врата с матирано стъкло, през която можех да виждам навън. На сутринта, когато се събудих, дъщеря им започна да драска по стъклото, викайки ме по име. Събудих се от това малко момиченце, което викаше името ми, а сърцето ми подскочи и аз казах: „Майчице! Ако можех да се събудя всеки ден по този начин, животът ми щеше да се промени!“ . Това беше първата ми мисъл. Следващата мисъл беше за камбаната в дома ми, която звъни рано сутрин за утренията: „Камбаната за мен е като това дете – казах си, – тя е Някой, Който ме вика по име, Някой, Който ме призовава!“ . Въобразявам ли си? Не, това е цялата ми история, която ме кара да кажа: „Ако го нямаше това Присъствие, реално присъствие, нямаше да се присъединя към Движението, нямаше да се присъединя към *Memores Domini*, накратко, нямаше да съм тук“ . От този ден насам всичко се промени: когато сутрин чуя звука на камбаната, това е знак за мен. Преди не беше, не ми казваше почти нищо, но сега този звук ми напомня всеки ден, че животът ми е Човек, Който ме призовава и чака моето „да“ . И именно тази непрекъснатата връзка поддържа ума и сърцето ми будни.

Поради тази причина фактите, които сега разглеждам, стъпките, които предприехме тази година, за

¹ L. Giussani, *Una rivoluzione di sé. La vita come comunione (1968-1970)*, Rizzoli, Milano 2024, p. 70; превод наш.

мен не са просто неща, които ни се случиха: аз ги преживях веднага, с онази непосредственост, която идва от образоването, като глас на живото присъствие на Господ. Сега ще представя трите основни етапа на предложения път и неговите плодове. Път, който в определен момент получи нова светлина от откриването на свидетелската фаза на делото за беатификацията на дон Джусани на 9 май т. г.²

Какви са тези стъпки?

1. Погледът на вярата

Всички имаме предвид думите, които папа Франциск отправи към нас: „Възлюбени, вземете присърце скъпоценния дар на вашата харизма и Братството, което я пази, защото тя все още може да накара много животи да „разцъфнат“ [...]. Потенциалът на вашата харизма все още в голяма степен предстои да бъде открит“.³ Но си мисля и за поканата на кардинал Фарел: „Вие искате ли да бъдете този фактор на обновление, да допринесете за това да бъдете този фактор на обновлението отвътре на целия църковен опит, носейки всичко, което вие сте?“⁴ Та наистина почувствах тази покана като отправена към мен: „Искаш ли да бъдеш този фактор за обновление?“ Следвайки тази покана, в Първия ден миналата година се спряхме най-напред както на категорията „опит“ като цяло – за да я спасим от постоянно дебнещите рискове от субективистични и сантиментални редукиции, – така и на категорията „християнски опит“, като подчертахме трите му основни фактора: 1) срещата с обективен факт (общност и авторитет), 2) разпознаването на значението на Факта (благодатта на вярата), 3) осъзнаването на съответствието между Факта – при срещата с християнската и църковната реалност – и собствената личност (проверката). Без един или друг от тези фактори – беше казано – не може да се говори за християнски опит.

След това припомнихме по-специално, че вярата води до ниво на опит – на разбиране, проникване и вкусане на нещата, – несравнимо с това, което е въз-

можно само за нашите естествени способности, чувства или религиозен устрем.

2. Грижа за единството, пазене на харизмата: общение, послушание и следване

На 30 януари, както си спомняте, Светият отец изпрати на Давиде и на цялото движение кратко, но много силно писмо, с което направи жест на голямо бащинство и уважение. Темата за единството и послушанието бяха в основата на писмото. Препоръчвам ви – каза ни папата, „да се грижите за единството между вас: всъщност само то, като следвате пастирите на Църквата, ще може с времето да бъде пазител на плодотворността на харизмата, която Светият Дух дари на дон Джусани“. След това той завърши със сърдечна покана „да следваме поетия път, под ръководството на Църквата, и да си сътрудничим с готовност и лоялност с онези, които са призвани да ръководят Движението. Само това послушание, постоянно преоткривано и подхранвано, ще бъде в състояние да осигури сред вас все по-богат опит в християнския живот и обновяване на вашето присъствие в света за доброто на цялата Църква“.⁵

Джусани винаги е подчертавал онтологично-сакраменталната стойност на единството като върховен знак за Христовото присъствие в историята: „Христос е останал присъстващ в света, в историята, и ще остане такъв до края на времената чрез единството на онези, които Той сграбчва и носи в Своята личност“.⁶

Точно през същите месеци – бях поразен от съпадението – излезе книга за живота на нашия приятел Андреа Ациани. Книга, изпъстрена с препоръки от Андреа и дон Джусани за значимостта на единството. Ще прочета един пасаж, който припомня отпътуването на Андреа и някои приятели състуденти за Сиена: „През юни 1976 г. дон Джусани помоли Андреа да се премести в тосканския град [Сиена]; същото беше предложено в различни разговори на трима други студенти: Джан Корадо Пелузо (Дадо) от Католическия университет, Лоренца Виолини и Орнела Ми-

² Сrv. М. Делпини, „Дон Джусани. Очарованието на харизмата“, 10 май 2024 г., [clonline.org](https://it.clonline.org).

³ Франциск, „Нека гори в сърцата ви това свято пророческо и мисионерско безпокойство“, притурка към сп. *Tracce*, бр. 10/2022, с. 14, 15; превод наш.

⁴ К. Фарел, цитиран от Д. Проспери, „Встъпителен поздрав“, в: Мауро-Джузепе Лепори, Христос, живот на живота, прев. Нина Билева, с. 8; <https://it.clonline.org/cm-files/2022/06/20/esercizi-2022-bulgaro-web.pdf>.

⁵ Франциск, „Папата към CL: „Съхранете единството“, писмо от 30 януари 2024 г. до Давиде Проспери, 1 февруари 2024, [clonline.org](https://it.clonline.org); превод наш.

⁶ Л. Джусани, „Християнството като събитие днес“, сп. *Tracce*, бр. 2/2024, с. 51; превод наш.

лан от Държавния, които приеха с ентузиазъм. Преди да тръгнат, Джусани им казва: „Важното е, че сте единни помежду си, от вашето единство ще се роди това, което предстои да се роди“. И малко по-нататък, на същата страница: „Дон Джусани ни каза: „Не ме интересува колко хора ще успеете да съберете, а ме интересува единството и приятелството между вас, обхватът на едно приятелство, което има за цел съдбата на другия, а всичко останало ще се придаде“.⁷

Ето, „обективността на Неговото присъствие е запазена, тя е осигурена именно от това единство“,⁸ чиято цялостна реалност се нарича „Църква“. „И както тогава е станал християнин и се е променил този, който Го е последвал, така и сега е християнин и се променя, променя се като човек, който следва това единство, на което Христос е дал абсолютен белег за обективност, който е епископът на Рим, главата на римската общност.“⁹ И това, което е вярно за реалността на Църквата, е вярно – по аналогия – и за нашата компания. Тоест: няма единство без авторитет, без обективния белег за авторитета. „Това не е една тема сред другите – казва Джусани в „Революция на Аз-а“, – а е Темата с главно „т“, темата, която осигурява приемствеността на нашето приятелство и възможността за неговата продуктивност.“¹⁰

По време на срещата през февруари с лидерите на CL, посветена на писмото на папа Франциск, спирайки се на темата за общностното ръководство, също така подчертахме, че ако в крайна сметка следваме една личност, тя е израз не на самата себе си, не само на това, което чувства или мисли, на своето тълкуване на нещата или на харизмата, а на едно общение.¹¹

3. Присъствието: преценка и нова култура

Като приехме сериозно това, което папата ни каза през 2022 г., когато стана дума за „обедняване в присъствието“,¹² третата стъпка се отнасяше именно до присъствието в неговите основни измерения – култура, братолюбие и мисия, което включва и дела. Започнахме с културата. Позовавам се по-специално на текста от срещата на Давиде с Италианската асо-

циация на културните центрове. От самото начало на „Студентската младеж“ вярата е предложена от Джусани като източник на нов начин на гледане, на възприемане, на справяне с всички проблеми на съществуването, на обществото, историята, политиката, тоест като източник на „преценка за света“, което означава „начало на една различна култура“.¹³ Това се опитахме да направим, макар и първоначално и със сигурност несъвършено, но с убеденост, в някои от последните броеве на сп. *Tracce*, посветени на емоционалността, края на живота и изкуствения интелект. По този начин културата се превръща едновременно в проверка на вярата и предаване на новостта и красотата на Христос на света.

На срещата с културните центрове беше подчертано също, че красотата на Христос, да, съответства на сърцето, но това не означава, че тя е в съгласие с всичко, което обикновено мислим, с нашите измервания, с нашите презумпции, със собствените ни интереси, с нашата и на света воля за власт, защото манталитетът на света ни обзема, той не е само нещо извън нас. Какво обикновено поражда онези, които отвън гледат, срещат, слушат Движението? Какво прави впечатление например на тези, които участват в Срещата? Способността да бъдеш и да кажеш нещо оригинално, разнообразие в сравнение с климата, в който си потопен.

Днес, като изхождаме от нашата вяра, от срещата, която беляза живота ни, ние сме „подложени на разпит“ по отношение на толкова много въпроси, пред които Джусани или самата Църква са били изправени по същия начин. Приключението на преценката, на културата, всъщност принадлежи на християнското свидетелство, то е неотменимо измерение на нашия опит и на нашето присъствие в света. Поставянето му може да събуди противопоставяне, може да предизвика неразбиране, но може и да се превърне във възможност за среща за мнозина, да предложи перспектива и път на техните наранени сърца, жадни – като нашето – за „разнообразие“, за красотата на Христос, за надеждата, която е Христос.

⁷ G. Mereghetti – G.C. Peluso, *Andrea Aziani febbre di vita*, Itaca, Castel Bolognese (RA) 2023, p. 40; превод наш.

⁸ Л. Джусани, „Християнството като събитие днес“, цит. пр., с. 52; превод наш.

⁹ *Пак там*; превод наш.

¹⁰ L. Giussani, *Una rivoluzione di sé*, цит. пр., p. 201; превод наш.

¹¹ Срв. „Писмото на папата: пътят, който трябва да се следва“, 7 март 2024 г., *clonline.org*, с. 9-10.

¹² Франциск, „Нека гори в сърцата ви...“, цит. пр., с. 10; превод наш.

¹³ L. Giussani, *Una rivoluzione di sé*, цит. пр., p. 135; превод наш.

Стигнахме до този момент. Сега питам себе си и теб: какво се изисква от нас днес? Каква нова стъпка според теб е необходима по нашия път?

Проспери

Ще отговоря веднага, като кажа, че ако миналата година казахме, че първата основна цел, заради която съществува Движението, е възпитанието в християнската вяра – следователно да живеем живота като призвание: ние сме избрани, призвани от Друг, – то новата стъпка, с която искаме да започнем тази година, ни насочва към второто измерение на нашата историческа задача в живота на Църквата и в света: да предадем съдържанието на тази вяра на всички. Тоест трябва да осъзнаем, че сме призвани за една задача.

Да бъдеш призван, съвпада с това да бъдеш изпратен, без прекъсване. Оттук и заглавието на Първия ден: „Призвани, тоест изпратени: началото на мисията“. Това е темата за мисията, вследствие на това, което папата ни каза: „Нека гори в сърцата ви това свято пророческо и мисионерско безпокойство“. И преди да се обърне към нас с тези думи, той бе подчертал: „Това е време на обновление и мисионерско възраждане в светлината на настоящия църковен момент, както и на нуждите, страданията и надеждите на съвременното човечество“.¹⁴

1. ХРИСТОС Е ПРАТЕНИЯТ ОТ ОТЦА И НИ ВЪВЛИЧА В СВОЯТА МИСИЯ

Джусани казва: „Големият призив [...], който Бог е направил за Своя план в света, е призивът на Христос“, който обединява всичко и го обяснява: избирането на Христос всъщност съвпада „с мисията да направи видим тайнствения план на Отца за всички неща. [...] Ако някой обикновен човек, живял по времето на Христос, като Го срещне, му зададе въпроса: „Кой си ти? Как се казваш?“, Исус би могъл да отговори: „Аз съм изпратеният от Отца“.¹⁵ Всяко изражение, всеки жест, всеки поглед на Исус говори за това Негово съзнание, че е изпратеният от Отца. Следовател-

но Христос е първият субект на мисията; и Неговата мисия се състои в това да направи видими замисъла и любовта на Отца, да свидетелства за Своята връзка с Отца, да предаде на мъжете и жените от Своето време и от всички времена, обичайки ги, онази любов на Отца, която постоянно Го ражда.

И не само това: Христос въвлича в мисията Си „Своите“ и всички, които чрез словото им ще повярват, чак до нас. „Както Ти [Отче] Мене прати в света, и аз ги пратих в света.“¹⁶ Ние също, подобно на първите, сме призвани, тоест изпратени. „Матей, върви след Мене.“¹⁷ Всеки може да сложи името си. Но как бяхме призвани?

Нека разгледаме случката със самарянката. Евангелието на Йоан¹⁸ подсказва, че срещата им не е случайна: Исус решава да избере най-трудния път от Йерусалим до Галилея, който минава през пустинята точно в средата на Самария – по път, който е неудобен за евреите, тъй като те смятат самаряните за нечисти, и да стигне до Якововия кладенец в часа, когато никой не отива там (било е около обед, горещо и хората се криели на сянка в къщите си), с изключение на тази жена, която знае, че е смятана за „морално съмнителна“, и затова иска да избегне неудобни случайни срещи. Може да възникне съмнението, че случилото се е просто случайност, която можеше и да не се случи, но това не е така. Случило се е с нея, защото така е искал Исус: изминал е целия този път, за да стигне дотам в този час, защото е искал да се срещне точно с нея.

Да си дойдем на думата! Тази среща поставя началото на нов живот, при който цялата плетеница от объркване и зло от миналото ѝ е вписана в план за добро, който започва да придобива собствена форма, да има смисъл, който се отъждествява с лицето и думите на мъжа пред нея. Нека си представим какво трябва да е почувствала тази жена, когато е осъзнала кого има пред себе си: изведнъж е открила, че е искана, желана, обичана – но нека използваме думата, скъпа на дон Джусани: изпросена – от Месията, Христос, съдбата, Този, за Когото е създадено сърцето ни и Който винаги е чакал, съзнателно или несъзнателно.

За нас днес, чрез срещата с Движението, в реалността на Църквата, важи същото: ако си тук, то е, защо-

¹⁴ Франциск, „Нека гори в сърцата ви...“, цит. пр., с. 10, 19; превод наш.

¹⁵ L. Giussani – S. Alberto – J. Prades, *Generare tracce nella storia del mondo*, Bur, Milano 2019, p. 67; превод наш.

¹⁶ Йоан. 17:18.

¹⁷ Срв. Мат. 9:9.

¹⁸ Срв. Йоан. 4:5-42.

то си избран, призван по име. Сещам се за толкова много свидетелства, чути това лято (някои от тях ще прочетете в *Tracce*).¹⁹ Тяхната история обаче е и наша история, на всички нас, които сме тук, макар и в различни форми и нюанси.

Ние сме призвани – имам предвид и тези, които са тук днес за първи път – чрез среща, при която един поглед, който е колкото невъзможен, толкова и желан в живота ни, е станал изпитваем, поглед, който най-накрая е човешки, безвъзмездна и незаслужена любов към нашата съдба, към нашето лице: никой от нас не е направил нищо, за да го заслужи. Ако човекът или хората, на които сме попаднали, са се превърнали в „среща“ за нас, то е, защото сме установили, че те са ангажирани по различен начин с нещата на всички: разговаряйки, работейки, хранейки се, пиейки, те са ни накарали да доловим качествена разлика, нещо, което съответства на нашата жажда за смисъл и любов.

Това разнообразие е дар, поднесен на света. Но ние, нека е ясно, каквито сме крехки и ограничени, нямаме какво да предложим, освен това, което получаваме на свой ред (както написахме в края на брошурата, публикувана преди няколко дни по повод на ужасното събитие в Падерно Дуняно);²⁰ тоест, нямаме нищо собствено, което да идва от нас. Източникът на нашето разнообразие, на нашето различно и конструктивно присъствие в средата е – ако използваме израза на папа Франциск – „творческата вярност“²¹ към една среща, източник, към дар от Духа. А източникът живее на едно място и в една история: нашето общение в Христос. Нашият приятел Карас го повтаряше до последния си дъх: можеш да си най-проницателният и най-чувствителният от всички, най-умният, най-„харизматичният“, но ако се откъснеш от източника, се превръщаш в счупена плоча, която се повтаря безкрайно. Това е изкушение, в което можем да изпаднем всички, без изключение.

2. ЕДНО ПРЕЖИВЯВАНО ОБЩЕНИЕ

Ние сме призвани чрез една човешка среща, която ни потопи в живота на Тялото Христово, в общение,

изтъкано от онези, които, казва Джусани, са „избрани да видят, които приемат да гледат, които слушат, доколкото могат, които се трудят, доколкото са способни, все грешници, обичани от Тайната“.²²

Ние също сме избрани да виждаме и трябваше да се съгласим да гледаме: наистина, нищо не се случва без нашата свобода. Дори в разпознаването на получената любов се разиграва нашата свобода: разбира се, това е свобода, движена от силата на преизобилието, на привличането, защото в противен случай тя би била неспособна да предприеме стъпки, но все пак трябва да се разиграва. Но внимавайте, не е достатъчно да кажем само веднъж нашето „да“. Точно както Петър на запитването на Христос за любов е трябвало да повтори своето „да“ три пъти, а не само веднъж, така и ние трябва да повтаряме своето „да“ на Неговата любов сто пъти, хиляди пъти, всеки ден. „Обичаш ли Ме?“

Колко пъти се скандализирахме, като казваме: „Направих срещата, но се чувствам блокиран“. Но нашето „да“ трябва непрекъснато да се повтаря и да става все по-осъзнато. Всеки носи отговорност за това, която често искаме да избегнем от удобство или мързел. Нашето „да“ е пълно с основания, дори когато сме в мъгла. Защото ако не „виждаме“, че това, което ни се е случило, се случва сега, това не означава, че то не се случва. Може да се случи и така, че „след три години вълнение“ да се окаже, че преживяваш „три месеца сухота, тридесет години сухота“, както казва Джусани в един пасаж от „Може ли (наистина?! да се живее така?“), който в определени моменти е бил голяма утеха за мен: „В тези мигове те спасява споменът за миналото, споменът за историята, която си имал – какво ти се е случило, какво си направил за това, което ти се е случило, – спасява те историческата памет; и те спасява резултатът от тази историческа памет, която е компанията, в която се намираш. Към съдържанието на паметта и към компанията, в която се намираш, нямаш вълнението, което си имал някога, но те са там [...]. Уверявам ви, че след три години вълнение, три месеца сухота, три месеца на повторно вълнение, или премахване на пречката пред затрогването, в един момент – пляс!, вълната се разбива пред огромната дупка в морето и покрива всичко“,²³ а ти също отново виждаш.

¹⁹ „Призвани, тоест изпратени“, сп. *Tracce*, бр. 9/2024, с. 40-53.

²⁰ „Злото и любовта, която спасява“, 17 септември 2024 г., *clonline.org*.

²¹ Франциск, Обръщение към членовете на Международната богословска комисия, 24 ноември 2022 г.; превод наш.

²² L. Giussani, *Attraverso la compagnia dei credenti*, Bur, Milano 2021, p. 55; превод наш.

²³ L. Giussani, *Si può (veramente?) vivere così?*, Bur, Milano 2016, pp. 470-471; превод наш.

Ето защо срещата с Христос днес се осъществява, като се натъкваме на общението от хора, свързани с Него, част от Него. Общението, единството на вярващите, Църквата е Неговото тяло, това е методът, който Бог е избрал, за да остане присъстващ в историята. Ако понякога това може да ни се стори чуждо дори на нас, ако можем да го почувстваме далечно, без последствия в живота си, то е, защото преди това сме извършили, повече или по-малко съзнателно, редукия на значението на самото общение: то не е разпознато като тайната на Христос, като факт на Христовото присъствие. Без да го теоретизираме и може би дори без да го осъзнаваме, ние сме изхвърлили Христос от историята, поддавайки се на някаква форма на спиритизъм или есхатологизъм (при която Христос вече не присъства и няма нищо общо с настоящето). Тогава връзката с Христос се разбира като нещо индивидуалистично, а компанията се свежда до социологическа патерица (за това какво могат да ми дадат приятелите, когато съм в нужда). Вместо това за Джусани пътят на вярата минава през човешката среща и иманентност на общението, което е Неговото тяло в историята. Христос не е абстрактна идея, нито идеал, който си представяме, а е присъствие, което става видимо и осезаемо в нашето единство, което можем да следваме, към което да принадлежим, което става място на критериите и чувствителността, с които преценяваме всичко. Ето защо често сме говорили за общностна преценка.

Именно опитът от общението между нас и в Църквата ни прави зрели във вярата. Ако за сегашния менталитет, в който и ние често се намираме, да пораснем, означава да станем самостоятелни, независими, то в християнството е обратното: колкото повече вървим, толкова повече откриваме, че цялата ни устойчивост е в принадлежността към Неговото присъствие, че истината за нас, за нашия живот, за нашия миг е в признатата и преживявана зависимост от Христос, от тайната на Христос, от тайната на общението, която е Негово продължение в историята. „Ето го *парадоксът*: свободата е зависимостта от Бог“,²⁴ гласи изречението от „Религиозното чувство“, което това лято избрахме за заглавие на почивките на нашите общности.

Във връзка с това бих искал да цитирам един откъс от Библията – борбата на Яков с ангела. Историята е добре позната, но ви приканвам да я прочетете отно-

во. Яков получава първородството от баща си Исаак чрез измама: поради това в сърцето си, макар да знае, че Господ винаги спазва обещанието Си, той не се чувства спокоен, затова отива далеч. След много години той решава да се върне в земята, която му е била дадена. Налага се да премине през потока Явок. След като прекарва съпругите, робините, децата и имуществото си на другия бряг, той се заема сам да преброя реката. Срещу него обаче се изправя странен герой, който започва да се бори с него.

Тук е големият въпрос, който според мен представлява драматичната точка на времето, в което живеем: признанието за принадлежност към Бога, съзнанието, че сме Негови. Яков се бори с ангела и Бог му казва: „Ти победи!“, и това е парадоксално, защото в нашите очи Яков е победен: ангелът изкълчва тазобедрената му става, той ще остане куц през целия си живот. Тогава защо е победил? По причина, която става ясна, когато Яков, преди да го пусне, моли ангела да го благослови и ангелът го пита за името му; Яков всъщност казва името си и ангелът му дава ново име: „Отсега името ти ще бъде не Иаков, а Израил, защото ти се бори с Бога, та и човеци ще надвиваш“. „Израил“ означава именно „този, който се е борил с Бога“. Разказът продължава така: „Попита Иаков, думайки: обади (ми) Твоето име. А Той отговори: защо Ме питаш за името Ми? (то е чудно.) И го благослови там“.²⁵ Да кажеш на някого името си, в еврейската традиция означава по някакъв начин да му се отдадеш, да сключиш завет, да му дадеш правото и властта да те призове на помощ. Накратко, да разкриеш името си, е като да кажеш: „Аз съм твой, отсега нататък ти принадлежа, аз съм на твоя страна“. Да смениш името, както Бог прави с Яков, е още повече. Ако да зная името ти, означава да те притежавам, това да съм този, който ти дава името, означава да те притежавам на трета степен. Това е, все едно да кажа: „Ти ми принадлежиш“. Така човек започва да разбира. Бог не казва на Яков името Си, а му дава ново име. И така Той сякаш му казва: „Да, ти победи, но твоята победа не се състои в това да Ме притежаваш. Напротив, тя се състои в това да станеш Мой, да осъзнаеш, че Ми принадлежиш; или по-точно: да приемеш най-накрая да се предадеш на Мен, да зависиш изцяло от Мен“. Той, който е преживявал вътрешната драма на това, че е

²⁴ Луиджи Джусани, *Религиозното чувство*, Itaca, Castel Bolognese 2019, прев. Венелина Станева, с. 125.

²⁵ Бит. 32:27-29.

получил Божието обещание чрез измама, след дълга борба най-сетне е преминал от самостоятелност към принадлежност, вече е изцяло Божий и затова е белязан, наранен в своята гордост и ум от онзи Бог, Който точно така го е направил окончателно Свой.

Мисля си колко пъти за нас едно драматично или болезнено събитие (дотогкова, че човек може да каже: „Господи, защо не снемаш това бреме от мен?“) би било неразбираемо от човешка гледна точка по отношение на един Бог, Който ни обича, ако не беше тайнственият начин, по който можем да бъдем доведени до по-дълбока и по-любяща близост с Него, до това да почувстваме още по-силно нуждата от Него. Тогава, подобно на Яков, в каквата и да е житейска ситуация, ти печелиш, ако се оставиш да бъдеш спечелен от великото Присъствие, което е дошло при теб, от Бога, станал човек. И какво е това, което печелиш? Печелиш любовта Му. По-точно: печелиш, получаваш онази нова и истинска свобода, която се състои именно в това да живееш, предаден на безвъзмездната любов на Друг, като се основаваш не на това, което правиш и знаеш, а на безвъзмездната любов на Друг, безвъзмездна до степен на прошка. Христос те обича, разбира се, но ако не се научиш да се предаваш на тази любов, да се предаваш пред тази любов, все едно не можеш да я възприемеш, да я разпознаеш, да я изпиташ истински.

Любовта към Другия е тази, която ни освобождава: тя ни освобождава от шантажа на признанието на света, защото ние вече сме признати от единствената любов на живота. И именно тази любов, разпозната, приета, ни превръща в герои на историята, както се е случило с Бернадет (надявам се, че мнозина са прочели „Песен за Бернадет“ от Франц Верфел, предложена за „книга на месеца“ през април т.г.). Тя е образ, който винаги ме е очаровал, и е важна светица за нашето време, която има какво да каже и на нас. На 11 февруари 1858 г. (между другото, припомням, че 11 февруари е и денят, в който е признато Братство CL), когато Пресветата Дева ѝ се явява в пещерата в Лурд, Бернадет е четиринадесетгодишно момиче със сериозни затруднения в обучението в училище (до степен да се смята за глупава). Намираме се във Франция след Френската революция, в един рационалистичен климат: „измишльотините“ на религията се смятат

за отживелица. Противно на очакванията, в този културен контекст Дева Мария избира за своя „посланичка“ девойка, която е напълно чужда на модела на способността за убеждаване, или диалектика. И тази невежа девойка взривява цяла Франция.

От момента, в който започват явленията, Бернадет започва да говори неща, които са по-големи от нея самата. Отначало мнозина не ѝ вярват, но тя продължава да ги казва, и то по една причина: от любов, защото е срещнала голямата любов на живота си. Когато човек срещне голямата любов на живота си, той веднага става свободен: свободен от оценката на другите, от оценката на самия себе си, от нуждата – която обикновено ни хваща в капана – да бъде признат, от шантажа да се чувства уважаван от другите. Когато тези, които не вярват в явленията, я молят да ги убеди (както например учителката на послушниците, която почти я умолява: „Ще ме освободите от жестоки страдания, ако можете да ме убедите“),²⁶ Бернадет отговаря откровено: „Не съм отговорна за това да ви накарам да повярвате, отговорна съм за това да ви го кажа!“²⁷

Това засяга нас днес. Свободната преценка за света, за реалността, може да възникне единствено от признанието на преценката за ценност, за добро, за уважение към себе си от страна на Този, от Когото човек е безкрайно обичан и Когото обича повече от всеки друг. Тази свобода е форма на стократно: „Няма никой, който да е оставил къщи, или братя, или сестри, или баща, или майка, или жена, или деца, или нивя, заради Мене и Евангелието, и да не е получил сега, в това време, среди гоненията, стократно повече от къщи, и братя, и сестри, и бащи, и майки, и деца, и нивя, а в идещия век – живот вечен“.²⁸ Ние си провеждаме заниманията, създаваме културни центрове, умуваме върху Срещата и много други работи, за да разпознаем тази любов към нас. В противен случай това би било нечовешко усилие и рано или късно бихме се уморили.

3. МИСИЯТА КАТО ЖИТЕЙСКО ИЗМЕРЕНИЕ

Каква е следващата стъпка, която трябва да се предприеме? Джусани я посочва в наскоро публикуваната книга „Революция на Аз-а. Животът като общение

²⁶ F. Werfel, *Il canto di Bernadette*, Gallucci, Roma 2011, p. 640; превод наш.

²⁷ Това е фразата, произнесена от св. Бернадет, цитирана във François Trochu, *Bernadette Soubirous*, Marietti 1820, Genova-Milano 2013, p. 255; превод наш; в романа на Верфел е отразена по различен начин и частично: „Ама аз никога не съм искала Вие да ми повярвате“ (F. Werfel, *Il canto di Bernadette*, цит. пр., p. 461; превод наш).

²⁸ Марк. 10:29-30.

(1968-1970)“: новата стъпка е да осъзная, че това, което се е случило с мен, Фактът, който ме е връхлетял, е влязъл в мен, той е най-дълбоката истина за мен: „Вече не аз живея, а Христос живее в мене“,²⁹ казва св. Павел. Това е промяна във възприятието за себе си, ново самосъзнание: „Това означава – казва Джусани, – че самосъзнанието, което имам, включва Христос и всички хора, които Той е избрал, тайната на Църквата, това реално единство в историята“.³⁰

А в друг текст дон Джусани заявява: „Силата на един субект се крие в интензивността на неговото самосъзнание, тоест на възприемането на ценностите, които определят неговата личност. И така, тези ценности се вливат в Аз-а от преживяната история, към която самият Аз принадлежи. Радикалната гениалност на един субект се крие в силата на съзнанието за принадлежност“.³¹

Тези, които живеят с това самосъзнание, преобразяват, склонни са да преобразяват всичко, което правят, не могат да не променят начина си на живот, отношенията, които имат: малко или много, но неизбежно преобразяват действията, които извършват, и са склонни да създават, дори безкрайно малко, милиметър по милиметър, нещо ново в света. Променят се критериите за преценка и действие. В това отношение кардинал Пицабала на Срещата направи един прекрасен пасаж: „Сега трябва да пренесе този опит с Въплъщението, с човековостта на Христос, със срещата с Христос в реалността, която преживявам днес [...]. Това означава, на първо място, лично за мен, непрекъснато да се питам какво ми казва Исус в този момент. Той трябва да се превърне в критерий за разчитане на ситуациите – на болка, на разделение, на умора във всеки смисъл, да направи така, че това, което преживявам, да преминава през този опит, който трябва да продължи да бъде основа на живота ми. [...] И всяка оценка, всяко решение, всеки избор, всяка дума, която трябва да се каже, трябва да бъде съвместима с този опит, с тази връзка, с това приятелство“.³²

Та това разнообразие, тази промяна, тази трансформация е това, което наричаме мисия. В противен случай това, което правим, също може да черпи

въдъхновение от Христос, от срещата, от преживяното общение, но то си остава утвърждаване на самите нас, на нашето дело, и в крайна сметка живеем точно като всички останали, чувствайки се добре от още няколко религиозни дискурса, които правим. Без това ново самосъзнание, накратко, нашето вършене не би било мисия, не би направило присъстващ Друго, Неговото продължение в историята. И този Друг, Христос, свързва Своего продължение в историята с делото Си в света, Църквата, в онзи тайнствен ден, разговаряйки със Симон Петър: „И Аз ти казвам: ти си Петър, и на тоя камък ще съградя църквата Си, и портите адовни няма да ѝ надделеят“.³³

Така че когато говорим за мисия, въпросът не е, казва Джусани, отново в „Революция на Аз-а“, да извършваш тази или онази дейност, а „това е мисионерският ангажимент на твоя живот. Това е мисионерското ангажиране на теб. Това е, че *животът ти е мисия*. [...] Доколкото това усещане за мисия, неизбежен продукт, климат на новото самосъзнание, го нямаш със съпругата или децата си, доколкото го нямаш с приятелите си и го нямаш в приятелския си кръг или този на сътрудниците си, не можеш да го имаш за обществото или политиката, за културата или работата. Не можеш да го имаш! И обратното – можеш да го имаш, ако го имаш в елементарните отношения в живота си, където е най-трудно да го приложиш, поне на пръв поглед“.³⁴ Нашата приятелка Сандрин, която живее в Бурунди, коментира своя опит така: „Мисията се превърна в измерение на нормалния ми живот, на моя Аз. Започнах да я живея у дома“. Този израз е прекрасен! Новият човек, „новата твар“, съвпада с нейната мисия, съдържанието на нейния живот е мисия.

Но какво означава това „мисионерско самосъзнание“? То означава да желаем да живеем като Христос – оттук започнахме, – отъждествявайки се с Христос: тоест, да живеем всичко, където и да се намираме, със „съзнанието, че сме *изпратени там от Отца*. За какво?“. Джусани отговаря: „За да занесем факта Христос и следователно факта християнско общение“.³⁵ Христос е дошъл при нас, връхлетял ни е,

²⁹ Гал. 2:20.

³⁰ L. Giussani, *Una rivoluzione di sé*, цит. пр., р. 179; превод наш.

³¹ L. Giussani, *Il senso di Dio e l'uomo moderno*, Bur, Milano 2015, р. 132; превод наш.

³² П. Пицабала, „Нищо не е по-реално от срещата с Христос“, 27 август 2024 г., *clonline.org*; превод наш.

³³ Мат. 16:18.

³⁴ L. Giussani, *Una rivoluzione di sé*, цит. пр., pp. 184-185; превод наш.

³⁵ *Пак там*, pp. 186, 207; превод наш.

въвлякъл ни е, за да има животът ни тази функция, да се определя от тази цел, от тази задача.

И така, ако всичко, което казваме, е вярно, добре разбираме, че мисията не е задължение, допълнение, а плодотворност на принадлежността, която се изразява там, където сме, и е изпълнението на самите нас: ние сме създадени за това.

Животът ти като мисия обаче винаги се нуждае от риск, от инициатива. Не е необходимо да имаш в себе си живец, тоест определен темперамент, за да се хвърлиш в него. Необходимото условие е просто споменът или съзнанието, че това, което си, което те ражда и те прави смел, дори и с всичките ти ограничения, е това преживявано общение. Това освобождава от тежестта на определени трудности, които имаме, или от това да бъдем смазани от манталитет, който иска на всяка цена да ни убеди, че да живеем за Христос, е безполезно. Общението е освобождение.

Но внимавайте – това е важен момент, – трябва да избегнем риска от *спиритуализация* на общението, според една по същество гностическа концепция, което е подхлъзване, винаги възможно дори и в нас: общението не е идея, от която да се вдъхновяваме. Връзката с Христос е връзка с Неговото присъствие и да бъдеш християнин, означава да следваш това присъствие.

Въпросът тогава е: а ти кого следваш, на кого отговаряш за това, което преживяваш, с кого водиш разговор, как животът на общение конкретно навлиза в това, което е най-важно за теб, в твоята работа, в твоите взаимоотношения, в твоите интереси, а не само в заниманията на движението, в което участваш? Или отговаряш на едно конкретно „ти“, на едно място, на една жива реалност, в която „Ти“ на Христос присъства, или, дори с всички най-добри намерения, отговаряш на себе си и дотам. Тогава, дори и да си сам, живеейки или работейки на дадено място, дори да си единственият там, който живее християнския опит така, както ти е предаден, ще търсиш ориентир за себе си, дори и това да е телефонно обаждане от другия край на света веднъж месечно (както ни разказаха някои приятели на Международната асамблея на ръководителите),³⁶ който да те държи свързан с това общение. Няма *Христос без Църква*,³⁷ тоест без Него-

вото тяло, Неговата плът, казва Джусани, като осъжда редуцията на модерния рационализъм, който иска да лиши Христос от Неговата човековост, историчност, конкретност. Става дума да живеем общението.

За да разберем всичко това по-добре, помолих един наш добър приятел, Хусам, който е свързан с нас от Хайфа, да ни разкаже за своя опит.

Прочети текста и изгледай видеото

4. ДА ИЗГРАЖДАШ ЦЪРКВАТА

Има един последен въпрос, който искам да отбележа. За тези, които като нас са докоснати от благовестието за Христос, застигнати от Неговото събитие, няма друга задача освен тази: да сътрудничат в изграждането на Църквата. Това е единственият начин, по който можем да направим живота си полезен за света, да сътрудничим за доброто на човечеството, за щастието на хората, за справедливостта в обществото. В противен случай това, което ще направим, ще бъде поредната лъжа, която ще се прибави към всички останали.

Когато на Асамблеята на ръководителите нашата приятелка украинка и нашата приятелка рускиня се изказаха една след друга, без това да е планирано, ние изпитахме лично, в един малък голям знак, как задачата за изграждане на Църквата, поета, може да сътрудничи за справедливостта и мира по света. Това е непредвиден факт, който Господ постави пред очите ни, за да ни даде доказателство, че Той може да направи това, което ние с нашите планове дори не можем да си представим. Тоест, това е доказателство, че думите, които ангелът отправя към онази девойка от Назарет в най-необикновения ден в историята, оповестяват обещание, което е вярно – което е истина! „У Бога няма да остане безсилна ни една дума“.³⁸ В простодушното, свободно и лишено от предразсъдъци сърце на петнайсетгодишното момиче на име Мария това твърдение („У Бога няма да остане безсилна ни една дума“) предизвиква безмерно, безкористно упование, което я кара да каже: *Fiat*, „да“.

Изграждане на Църквата, изграждане на общността, или, ако използваме друг израз на Джусани, „при-

³⁶ Сrv. „Призвани, тоест изпратени“, сп. *Tracce*, бр. 9/2024, с. 40-44.

³⁷ Луиджи Джусани, *Да отдадеш живота си за делото на Друг*, © 2022 Fraternità di Comunione e Liberazione, прев. Нина Билева, с. 62: <https://it.clonline.org/cm-files/2022/05/27/lg-dare-la-vita-bulgaro-corr.pdf>.

³⁸ Лук. 1:37.

общаване“³⁹ не е задача наред с другите, а е Задачата с главно „з“, която се осъществява във всички действия и във всички взаимоотношения, тя е хоризонтът, в който всичко, което преживяваме, може да придобие своята автентична стойност. Всичко от нас, казва Джусани, се обобщава и възвисява в тази формулировка: изграждайте Църквата, която съответства на другата: животът като мисия. Това е едно и също.

Знаем, че свидетелстването за Христос в света предизвиква удивление, възхищение, благодарност от страна на мнозина, но също така и противопоставяне, дори до степен на гонение, както е било преди всичко за Христос. „Ако Мене гониха, и вас ще гонят; ако Моето слово спазиха, и вашето ще спазят“⁴⁰ казва Исус. Фактът Христос съди историята и предизвиква властта – иначе каква би била причината за гонение? – за каквато и да е власт да става дума, дори властта в нас, даже това е първата власт, която Христос предизвиква. Ние сме призвани да свидетелстваме за Христос в един свят, който въстава срещу Него.

В това свидетелство има нещо героично, трябва да сме наясно с това. В какъв смисъл „героично“? Бих искал да се спра на един впечатляващ пасаж от новия подкаст на дон Джусани: „Ако следвам Теб, трябва да изоставя себе си! Ако трябва да следвам Теб, трябва да напусна позицията си. Затова изисква човек да Го следва до степен [...] да се отрече от себе си. Но въпросът все още не е завършен, има още нещо: изисква човек да Го следва до степен да се отрече от себе си пред всички, защото едно чувство или решение никога не е напълно истинско, ако не е готово да се изправи пред всички“⁴¹.

Джусани очевидно няма предвид отделния жест или отделната дума, а себеуещането или личното решение за това какво човек разпознава и утвърждава като истина. Имаме трогателна документация за това в изложбата, посветена на Франц и Франциска Йегерщатер (Франц и Франциска, няма по-голяма любов), представена на Срещата. Франц е обявен за блажен през 2007 г. В изложбата е използван филмът „Скрит живот“ на Терънс Малик, който разказва историята на Франц и съпругата му по един блестящ и прочувствен начин.⁴² Едно от нещата, на които Малик набляга най-много в историята на Франц, е привидната безсмисленост на неговото мъчениче-

ство – безсмисленост, която в очите на повечето хора сякаш прави постъпката му по-скоро глупава, отколкото героична: Франц отказва да се присъедини към нацизма и да се бори за Хитлер в името на вярата си, която е едно цяло с любовта му към истината и справедливостта (човек не може да отдели Христос от истината, от доброто, от справедливостта!), въпреки че знае, че по този начин ще срещне смъртта си. В един момент от филма Франц води необикновен диалог с офицер от армията, който, не можейки да се примири с решението му, го пита: „Какъв е смисълът от това упорство? Да не би да мислиш, че постъпката ти ще промени развоя на тази война?“.

Свидетелството на Франц е ясно, осъзнато и пророческо свидетелство за вяра, но внимавайте: то не е самотно свидетелство. Лично, но не самотно. Франц не е сам, той е подкрепян от уповаващата се любов – това е общение! – на съпругата си Франциска. Свидетелство за какво? За увереността, че връзката с Христос е тази, която изпълва живота на човека и го прави истински полезен, допринасяйки за делото на Бога, Който извайва историята по времена и начини, които не са наши. Но това е и смисълът на нашите опити, на всичко, което правим: Христос да се появи, да бъде познат, да стане видим в света като смисъл и надежда на житието.

Мъченичеството, тоест свидетелството, не означава само да се стигне до кръв, както в случая с Франц и много други. Мъченичеството е утвърждаване на това „Ти“ като устойчивост на самия себе си във всичко, което човек прави. Това е животът като мисия, където и да се намираме. Но как е възможно това? И тук се връщаме към изходната точка, към корена, който е общението, християнския живот като общение. Може, наистина, да сме обхванати от страх или срам, но – повтарям – не сме сами. Свидетелството не е мускулен героизъм. Свидетелството е отприщването на моята любов към Христос, без никакви сметки и преструвки, поддържана от живяната принадлежност към Неговото тяло.

Затова искам да завърша, като повтора прекрасния израз на монсеньор Паоло Мартинели, който ни припомни Хусам: „Да си на мисия, означава да бъдеш изпратен от някого, при някого, с някого“.

³⁹ L. Giussani, *Una rivoluzione di sé*, цит. пр., р. 68; превод наш.

⁴⁰ Иоан. 15:20.

⁴¹ Изричното заявление, епизод 5 от подкаста на Луиджи Джусани „А вие за кого Ме мислите?“, Choramedia, min. 14:45 ss., clonline.org.

⁴² *Скрит живот (Hidden Life)*, САЩ – Германия, 2019), режисьор: Т. Малик.

© 2024 Братство „Comunione e Liberazione“

На корицата: Мазачо, *Св. Петър изцелява болни със сянката си*,
фреска, 1425-1427, църква „Света Богородица Кармилска“, Флоренция
Foto Scala, Флоренция / Фонд „Молитвени сгради“ – Министерство на вътрешните работи